

de raad van de gemeente Westerkwartier
per mail via griffie@westerkwartier.nl

Team
Programma migratie

Zaaknummer
1969268579

Datum
9 juni 2026

Onderwerp

Eindverslag 41-kernenronde "wat de dorpen zeggen"

Geachte leden van de raad,

Op 27 mei 2025 heeft u de opdracht gegeven om te starten met gesprekken met inwoners van Zuidhorn, de Wilp en Lutjegast met als streven om voor 1 juli 2025 zicht te hebben op initiatieven voor het huisvesten van vergunninghouders (statushouders) in deze dorpen. U heeft toen ook gevraagd om een evaluatie van deze aanpak in september 2025 en op basis daarvan het vaststellen van een vervolgopdracht.

Op 7 oktober 2025 heeft u de evaluatie van het proces 'inwoners aan zet' ontvangen en de opdracht gegeven het traject Inwoners aan zet, voort te zetten. Het Instituut voor Gedragen besluiten heeft deze opdracht van de raad inmiddels afgerond. Met deze brief sturen we u nu de eindrapportage en geven we onze bestuurlijke reactie hierop. Het Instituut voor Gedragen Besluiten heeft het eindrapport de titel *Wat de dorpen zeggen* meegegeven. De opdracht voor ik besluit mee heeft 200.000,- euro gekost.

Bestuurlijke reactie

de gesprekken die het Instituut voor Gedragen Besluiten heeft gevoerd, hebben weinig huisvestingsmogelijkheden opgeleverd. Wel heeft het traject nieuwe vrijwilligers opgeleverd en ook tips die inwoners graag mee willen geven aan de gemeentelijke organisatie. Deze tips lezen we als een aanvulling op onze huidige koers. De tips van inwoners worden in het eindrapport aanbevelingen genoemd. Ze zijn gevarieerd en een aantal sluit al aan bij het huidige gemeentelijke beleid. We gaan de aanbevelingen bekijken en verder bespreken in onze organisatie zodat we de tips en aandachtspunten waar mogelijk kunnen toepassen.

Hieronder volgt per aanbeveling een korte reactie van de gemeente. De volledige aanbevelingen met uitleg staan in het verslag "wat de dorpen zeggen".

- **Aanbeveling 1 Verspreid en meng, maak spreiding tot structuurprincipe**

Aan deze aanbeveling geven we op dit moment al invulling. Spreiding is voor de huisvesting van vergunninghouders gebruikelijk. Bij nieuwe initiatieven willen we zoveel mogelijk rekening houden met de aard en schaal van de dorpen. Dit is in onze aanpak al een van de leidende principes.

In het rapport wordt gesproken van een vuistregel van 5% nieuwkomers per kern. Het rapport maakt niet helder waar dit percentage op gebaseerd is, behalve dan dat minstens 1 inwoner dit percentage een keer heeft genoemd. Onder dit percentage ligt geen analytische of beredeneerde berekening. We lezen deze vuistregel dan ook als een variatie op de aanbeveling Verspreid en meng.

In deze aanbeveling wordt verder gesproken van het integreren van deze opgave in de bredere woningambitie. Dit is een goede aanbeveling die wij kunnen vertalen naar onze brede ambitie van de volkshuisvestings- en woningbouwopgave.

- **Aanbeveling 2 Beleg de begeleiding bij de gemeente &**

- Aanbeveling 3 Investeer in vroeg en kwalitatief goed taalonderwijs &**

- Aanbeveling 4 Werk is de snelste weg naar integratie en maatschappelijk draagvlak**

Aan deze aanbeveling wordt invulling gegeven door de Schans en Vluchtelingenwerk. Zij organiseren de maatschappelijke begeleiding. Daarnaast is altijd al een regievoerder bij de gemeente actief die toeziet op de inburgering en als mogelijk begeleiding naar werk. Alle vergunninghouders volgen op hun eigen niveau taalonderwijs. De begeleiding en scholing is gericht op arbeidsintegratie. Deze aanbevelingen lezen we dan ook als een bevestiging van de koers die we vanaf de taakstelling al in hadden gezet.

- **Aanbeveling 5 Communiceer tijdig, open en transparant**

Transparante communicatie is een van de speerpunten van het programma migratie. Bij aanvullende en/of tijdelijke initiatieven zoals mogelijke opvanglocaties zal passende participatie worden toegepast. We weten uit de praktijk ook dat de definities van wat we verstaan onder tijdig, open en transparant kunnen verschillen per persoon. Tijdig, open en transparant zijn geen objectieve begrippen, maar ze zijn binnen onze aanpak leidende principes.

- **Aanbeveling 6 Passende woningtoewijzing**

Aan deze aanbeveling wordt invulling gegeven. Passende woningtoewijzing is een verplichting voor woningcorporaties. De woning passend toewijzen is onderdeel van bestaand beleid. Soms worden gezinswoningen toegewezen aan een vergunninghouder waarvan het gezin later komt (gezinshereniging). Daardoor komt het mogelijk (tijdelijk) voor dat een gezinswoning wordt ingezet voor één persoon. Dit is echter niet

gebruikelijk.

- **Aanbeveling 7 Versoepel gemeentelijke regels voor creatieve woonoplossingen**

Creatieve woonoplossingen worden door de gemeente onderzocht als bijdrage aan de krapte op de woningmarkt. Hier moet over nagedacht worden en als nodig en mogelijk moet beleid aangepast worden. Binnen gemeentelijk beleid zijn er al mogelijkheden, zoals woningsplitsing. Verder onderzoeken we aanvullende mogelijkheden in samenwerking met de verschillende domeinen.

- **Aanbeveling 8 Benut gemeentelijk vastgoed proactief**

Deze aanbeveling ondersteunen we en nemen we over. Gemeentelijk vastgoed kan erg geschikt zijn als tijdelijke woonoplossingen. De gemeente maakt een inventarisatie van leegkomend en leegstaand vastgoed ten behoeve van het programma migratie. Op dit moment wordt de opvang van Oekraïense ontheemden vormgegeven in gemeentelijk vastgoed.

- **Aanbeveling 9 Wees proactief als bemiddelaar en garantsteller**

De primaire huisvesting van vergunninghouders ligt bij de woningcorporaties, in de sociale huursector. Als tijdelijke tussenoplossing huurt de gemeente op dit moment woningen van onder andere particulieren. Hier worden middels de HAR+ regeling tijdelijk vergunninghouders gehuisvest in afwachting van de definitieve woning. Voor definitieve huisvesting is sociale huur voor vergunninghouders noodzakelijk in verband met de betaalbaarheid van de woning.

- **Aanbeveling 10 Begeleide kennismaking als instrument**

Deze aanbeveling ondersteunen we en nemen we over. Zie ook de reactie bij aanbeveling 5. Bij nieuwe initiatieven, zoals een mogelijke opvanglocatie, is het een goede tip om een inloop en opening te organiseren voor omwonenden. Bij reguliere huisvesting is het aan de inwoners zelf om kennis met elkaar te maken, zoals dit bij alle nieuwe burens het geval is. Vluchtelingenwerk begeleidt nieuwkomers hierin.

- **Aanbeveling 11 Wees zichtbaar en aanspreekbaar in de dorpen**

Deze aanbeveling wordt gemeentebreed ingevuld. Het is voor gemeenten belangrijk om laagdrempelig te zijn voor inwoners. Daarom zijn er leefbaarheidsadviseurs, die in nauw contact staan met de vertegenwoordigers van alle 41 dorpen, actief binnen de gemeente en hebben we dorpswethouders, die aan de verschillende dorpen gekoppeld zijn.

- **Aanbeveling 12 Maak het onderscheid tussen statushouders en asielzoekers inzichtelijk &**

- **Aanbeveling 13 Besteed aandacht aan wat al goed gaat**

Goede informatievoorziening is belangrijk. Daarom is de gemeente bezig om de basiscommunicatie op orde te maken. Hierbij gaat het onder andere om de

gemeentelijke website. Daarnaast is een infographic gemaakt waarbij de drie verschillende stromen binnen programma migratie (asielzoekers, vergunninghouders en Oekraïense ontheemden) worden uitgelegd. Verder is een communicatieadviseur actief om een communicatiestrategie op te zetten. De communicatieadviseur zal zich verder verdiepen in deze aanbevelingen.

Tot slot

Op het moment van schrijven van deze raadsbrief vinden er coalitieonderhandelingen plaats en is het beoogde college bezig met het schrijven van het coalitieakkoord. Het vervolg op dit traject en de koers van het programma migratie hangen hiermee samen.

Hopende uw raad voldoende geïnformeerd te hebben,

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Westerkwartier,

A. van der Tuuk, burgemeester

R. Kleijnen, secretaris